

Юлія Доброносова Yulia Dobronosova

кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та педагогіки Національного транспортного університету

Candidate in Philosophy (Ph.D.), Docent at the Department of Philosophy and Education, National Transport University

e-mail: lajali@ukr.net orcid.org/0000-0001-5891-8226

Полімедіальність досвіду і комунікація в сучасних практиках українського медіамистецтва, театру і музики

Polymediality of Experience and Communication in Contemporary Practices of Ukrainian Media Art, Theater and Music

Анотація. Розглянуто медіамистецькі практики сучасного українського медіамистецтва, театру і музики як простір антропологічних експериментів. Зроблено висновок, що полімедіальність у проєктах сучасних українських медіамитців, режисерів і композиторів дозволяє осмислювати трансформації комунікації в культурі медіарозмаїття. Виявлено, що підкорення людини як цифрового агента мультимедійним мережевим комунікаціям, компенсації браку власної суб'єктивної цілісності за рахунок інтенсифікації мережових контактів, діалог між актуальними медіа та ретро-медіа є важливими темами сучасного українського театру.

Ключові слова: медіа, медіарозмаїття, полімедіальність, комунікація, медіамистецькі практики.

Постановка проблеми. Сучасна медіакультура є простором, в якому постають численні інноваційні досвіди, відкриваються нові можливості творчості і змінюється розуміння людського існування. У контексті химерного співіснування модерну і постмодерну у соціокультурному розвитку, через зростання складності і конфліктогенності медіарозмаїття самоактуалізація митця є екзистенційним викликом, а персональна відповідь на нього — антропологічним експериментом із самоперевернення. Для філософсько-антропологічного розмислу актуальним є розгляд сучасних медіамистецьких практик як прикладів проявлення динаміки відкритості / закритості людини до світу. Усвідомлення зв'язку між комунікативною влаштованістю людського існування та полімедіальністю досвіду дозволяє представити мистецтво як сферу людської активності, де оформлюється нове знання людини про себе і свій потенціал. Творчі проєкти, в яких медіа вступають у діалог і виводять творця і реципієнта на розмисел щодо засадничої медіальності людського у світі, дозволяють формулювати цінні висновки в межах філософської антропології, тому актуальним стає розкриття потенціалу медіамистецьких практик як простору для експериментів із полімедіальністю досвіду.

Метою дослідження є виявлення специфіки зв'язку між комунікативною влаштованістю людського існування та проявленням полімедіальності досвіду в актуальних практиках українського медіамистецтва, музики і театру. Слід враховувати здобутки сучасних філософських

і культурологічних студій медіамистецтва, присутність різних медіа у театрі, музиці, візуальному мистецтві, праці з філософії і антропології медіа, висновки філософської антропології щодо специфіки людського існування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження розвитку медіакультури і медіамистецтва сьогодні є популярними, проте екзистенційні аспекти зв'язку між полімедіальністю і комунікацією досліджені недостатньо. Яніна Пруденко [8], Оксана Чепелик [12], Олександр Соловійов [11] розглядають специфіку становлення українського медіамистецтва з різних перспектив. Дослідники звертають увагу на постмедійний реалізм у візуальному мистецтві [2], антропоцентричність і медіальність, притаманну окремим трансформаціям мистецьких практик музики [10], мультимедійність у театральних видавищах [6]. Цінні висновки формулюють передусім науковці, котрі працюють на перехресті філософської антропології, естетики і філософії медіа, тому концептуально важливими для нас є праці Олівера Грау, Петера Вайбеля, Лідії Стародубцевої, Ніни Сосни, Яніни Пруденко, Ольги Балашової, Міхаїла Степанова, Оксани Чепелик, Дмитрія Петренка, Вілема Флюссера, Дітмара Кампера, Ніклааса Лумана, Лева Мановича, Катерини Батаєвої.

Виклад основного матеріалу. Для розуміння контексту існування сучасного українського мистецтва важливим є усвідомлення співіснування міток модерну і постмодерну в актуальній культурі, присутності прикмет мережевого соціуму й інноваційної креативності у творчих

проектах та інтенсифікації взаємин у системі «техніка — людина» у медіакомунікаційних технологіях, пов'язаних із розвитком неоіндустріалізму або індустріалізму Четвертої хвилі із виразним трансгуманістичним спрямуванням. Для характеристики глобальної культури сьогодення пропонуємо використовувати означення культури медіарозмаїття, а для маркування специфіки проявлення у ній людського існування — означення полімедіальності досвіду. Концептуальною засадою нашого дослідження є усвідомлення комунікативної спрямованості і первинності інтерсуб'єктивності людської ситуації, розгляд людського існування як діалектики нестачі і надміру, постійної сув'язі пізнання і самоперевершення та проблематизації цінності свободи, яка може бути zagrożеною і відкривати крихіткість людської тілесності. Мистецькі практики нині яскраво демонструють можливості мистецтва як форми пізнання, в якій увиразнюється зв'язок між можливим і дійсним, теперішнім і майбутнім та проявляється динаміка відкритості і закритості людського існування. Розвиток актуального українського мистецтва відбувається в горизонті ефектів мережевої культури і мережевого суспільства, які відкривають небачені можливості актуалізації мистецьких медіапрактик у візуальному мистецтві, театрі, музиці як практик антропологічних експериментів, що дозволяють здійснювати пізнання меж людського існування, його екзистенціалів та інтерекзистенціалів (Томас Ренч). Використання потенціалу полімедіальності в процесі створення мистецьких проектів та під час їхнього сприйняття дозволяє відкривати нові режими артикуляції людського і свідчить про новий етап у розумінні комунікативної влаштованості людського існування. Кожен із таких експериментів апелює до трансформацій смислу філософсько-антропологічного розуму, близького до того його варіанту, який Дмитрій Петренко [7, с. 12] означає як трансверсальну антропологію, зосереджену на реконструкції умов можливості людського, фіксації зміщення людського, осягнення межі між людським і нелюдським. Все це зумовлює наше звернення до прикладів актуальних практик українського театру, музики, медіамистецтва і мультимедійних проектів, що свідчать про потенціал полімедіальності. До слова, увиразнення антропологічного і пізнавального смислу використання медіа і гри із медіальностями присутнє вже у перших спробах українського медіамистецтва, а саме — у діяльності творчої групи «Інституція нестабільних думок» (1996), роботах медіамитців на виставці «Інтермедіа» (1998, куратор Олександр Соловйов), творчості медіахудожників Івана Цюпка, Гліба Катчука, Анни Артеменко, Олександра Гнилицького, Лесі Заяць, проекті «Цифровий нарцисизм» Маші Шубіної (PinchukArtCenter, 2007), на які звертає увагу Яніна Пруденко [9]. До цього переліку необхідно додати полімедіальні проекти Віктора Сидоренка «Жорна часу» (2003) і Оксани Чепелик «Origin / Початок» (2007), експерименти композиторів Алли Загайкевич, Дмитра Федоренка і Катерини Заволоки, театральних режисерів Влада Троїцького і Вірляни Ткач. Проте, осмислюючи інституціалізацію українського медіамистецтва, Яніна Пруденко вказує і на те, що відчутний брак інформації щодо його

генеалогії пов'язаний не лише із хаотичним і неоднорідним його розвитком у пострадянському просторі, але й із тим, що сучасний український глядач не готовий до медіамистецтва, яке часто не сприймається як власне мистецтво, хоча з 1990-х років саме воно є простором випробування найновіших медіапрактик та пізнання медіа. На нашу думку, витоки такої ситуації можна вбачати і в тому, що антропологічний потенціал медіамистецтва і медіапрактик у інших видах мистецтва недостатньо актуалізований у публічному просторі соціуму, а їхній медіаосвітній і медіаантропологічний смисл використовується недостатньо, за винятком ініціатив окремих дослідників-кураторів (Яніни Пруденко, Ольги Балашової, Олександра Соловйова).

Такі прикмети актуального культурного горизонту, як інституційний плюралізм, варіативність, випадковість і неоднозначність увиразнюються у численних експериментах мистецтва із цифровою медіатехнікою, до яких вдаються інноватори-медіамитці і представники таких видів мистецтва, як театр і музика. Дослідник медіамистецтва Олівер Грау [4] виходить із того, що нові і старі візуальні медіа ззовні розширюють людське, але водночас розширюють і «сферу наших проєкцій», дозволяючи не лише телепатично контактувати з віддаленими предметами, але й віртуально взаємодіяти із психікою, смертю і штучним життям; і все це підтримується просторовими ефектами, тобто нові медіа творять техніку імерсії або ілюзіонізму. Власне, саме імерсію він називає коронним явищем візуального і вказує на те, що вона виникає тоді, коли послання і медіум для сприйняття стають майже невіддільні одне від одного, тобто медіум, відмінний від образу, стає невидимим. Важливо, що вона присутня як в історії медіа попередніх століть, так і в актуальній сучасності мистецьких медіапрактик. Інший дослідник медіамистецтва Петер Вайбель наголошує на тому, що в авангардному медіамистецтві 1960–1970-х років домінував антиілюзіоністський світогляд, але з 1990-х ілюзіоністська тенденція стала «справжньою основою нарративного тренду медіамистецтва» [3, с. 138]. Він наважується і на важливий висновок щодо різних поколінь медіа та гри із їхніми можливостями, наголошуючи на тому, що «успіх нових медіа полягає, скоріше, не в тому, що вони розвивали нові форми і можливості мистецтва, але набагато більше в тому, що дозволили нам застосовувати нові підходи до медіа старих мистецтв і підтримувати існування останніх, підштовхнувши до радикального перетворення» [3, с. 148]. Саме із цим ми стикаємося в сучасному українському театрі під час використання потенціалу полімедіальності досвіду режисера, акторів і глядача, коли предметом осмислення і переживання стає саме медіарозмаїття і трансформації співвідношень свободи й відповідальності та свободи й необхідності (вистави «Персона» режисера Андрія Приходька і «Летючий голландець» режисера Олексія Кітеля на камерній сцені Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка, «Це все вона» режисерки Влади Белозоренко в Київському академічному Молодому театрі, документальна вистава «Ми, Майдан» режисерки Ірини Кліщевської Київського академічного театру

«Колесо», видовище-кабаре з елементами критики медіа «Це Шо» Київського театру «Дах»). Гра із присутністю багатьох медіа виходить на перший план і в проєкті «Disturbance Fields» української композиторки Алли Загайкевич і бандуриста Юліана Китастого (14 жовтня 2017 року, арт-простір «Плівка»), в якому відбувся комунікативний, естетичний і антропологічний експеримент-діалог між традиційною бандурою та сучасною електронікою. Кілька медіальностей утворили у цьому випадку продуктивну рухливу єдність-цілісність, що свідчила про можливість артикулювати нові грані розуміння екзистенційної свободи і комунікативної влаштованості людського під час використання цифрових медіа-практик поруч із медіальністю акустичних інструментів без ігнорування присутності революційних розривів у наступності розвитку медіа. (Схожу спрямованість мали і численні експерименти в музичному мистецтві, котрі слухачі і глядачі могли спостерігати на щорічних фестивалях «Ем Візія» у місті Києві, а також у творчості Дмитра Федоренка (Kotra) і Катерини Заволоки.) Здатність медіамистецьких практик проблематизувати зв'язок між свободою і комунікацією було продемонстровано і на виставці «FLASHBACK. Українське медіамистецтво 1990-х» (Київ, Мистецький Арсенал, 2018), де було представлено експерименти десятків художників і художниць із жанрами й формами, популярними в 1990-х, а також у різноманітних варіантах присутніми у таких напрямках медіамистецтва, як звукова (Іван Світличний) та інтерактивна інсталяція (Андрій Лінік, Олексій Хорошко), digital street art (УБІК, Анна Надуда), кінетична скульптура (Анна Надуда, Анатолій Слойко), net-art (Маша Шубіна), відеоінсталяція (Сергій Петлюк), sms-art (Роман Мінін), pixel-art (Юліана Алімова), excel art (Олексій Сай). Більшість робіт підтверджували те, що еволюція медіамистецтва і медіапрактик у театрі і музиці зазвичай синхронна розвитку цифрових медіакомунікаційних технологій, але часто і випереджає масовий вимір їхнього застосування і розуміння людиною і людством самого себе, гармонізує або дисгармонізує стосунки між медіа, технікою і людським і є проявом технофілії або, за влучним висловом Олександри Дрік [5], стає ліками від технофобії. Прикладом експериментів із медіальностями під час новітнього оприсутнення комунікативної влаштованості людського існування є і творчість львівського художника, лікаря, науковця і спеціаліста з ультразвукової діагностики Аскольда Кучера, який досліджує можливості відеоарту, саєнс-арту і новітніх напрямів графіки й живопису, надихаючись зображеннями на екрані УЗД-приладу. На персональній виставці «Медіації» (Київ, галерея «Триптих-арт», 2018) він представив живописні роботи, в яких враження від побаченого на екрані були перетворені на абстрактні картини. Такий підхід є свідченням діалогу між медіа і водночас — способом артикулювати межі і можливості людського пізнання у світі та нового сюжету у розумінні свободи і необхідності, переплетеного із сюжетами самопізнання. Прикметним є зв'язок живопису на цій виставці із творами, що їх Аскольд Кучер раніше представляв на виставці «Scientia Perfecta» (Київ,

галерея «ХудГраф», 2014), адже тоді його роботи були переважно лайт-боксами, друкованими скріншотами, відео-артом, на них увиразнювалася єдність саєнс-арту та експресіоністичного абстракціонізму. Питання зв'язку між свободою, комунікацією і полімедіальністю митець актуалізував і на виставці «Дресировані глітчї» (Київ, Мала галерея Мистецького Арсеналу, 2014), де разом з іншими художниками досліджував естетичні можливості цифрової помилки. Серед проєктів, що відкривають пізнавальний потенціал глітч-арту як прикладу антропологічного або соціокультурного експерименту, варто назвати і твори Аліни Якубенко, Антона Лапова та Юлії Бугаєвої, Дмитра Шияна, представлені на цій же виставці, та проєкт «Парламент» Бориса Михайлова, що демонстрував-ся під час 57-го Бієнале Сучасного Мистецтва у Венеції.

У практиках сучасної музики, театру, візуального мистецтва ми стикаємося із розумінням медіа як дечого більшого за технологію. Недарма Олівер Грау вказує на те, що медіа якнайтісніше пов'язані із людською історією значень, тому центральною проблемою актуальної культурної політики є повсюдне незнання витоків аудіовізуальних медіа, що «додатково посилюється нинішніми медіапотрясіннями, з якими пов'язані ще ледь помітні суспільні потрясіння» [4, с. 103]. Пізнання підкорення людини як цифрового агента мультимедійним ме-режевим комунікаціям, компенсації браку власної суб'єктивної цілісності за рахунок інтенсифікації мережевих контактів, діалог між актуальними медіа та ретро-медіа є важливими темами сучасного українського театру, що помітно у виставах Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка («Персона» режисера Андрія Приходька, «Летючий голландець» режисера Олексія Кітеля, «Morituri te salutant» за мотивами новел Василя Стефаника режисера Дмитра Богомазова із відеорядом Павла Вавриневича). Приклади осмислення медіальності у її стосунку до свободи і комунікації знаходимо у виставі «Гокейна ніч в Канаді» Романа Веретельника, Галини Стефанової і Маргарити Кулічової у Національному центрі театрального мистецтва імені Леся Курбаса. Натомість у проєктах «Театру переселенця» і виставі «Листи незнайомому другу з Нью-Йорка» (Театральна лабораторія Мистецького Арсеналу) стикаємося із пізнанням смислу феномена свідчення у різних медіапрактиках. Зв'язок між екзистенціальними вимірами і вимірами полімедіальності по суті досліджувався і у виставах «Хозарський словник або Реквієм за театром» режисерки Анни Александрович (Національний центр театрального мистецтва імені Леся Курбаса, 2007), «Але вітер» Київського театру «Дах» та мультимедійних проєктах режисерки Вірляни Ткач («Ворон» за поезіями Олега Лишеги із музикою Алли Загайкевич, «Тичина, Жадан і Собаки» із імпровізацією на бандурі Юліана Китастого), коли на перший план вийшла проблематика рухомості і мінливості меж людського і нелюдського та транслювалася думка про те, що технічне і медіальне може поставати як те, що доповнює людське, але може викликати і його проблематизацію. Спрямованість на пізнання феномена сп'яніння медіальністю та інформацією

в часи медіарозмаїття мав аудіальний site-specific перформанс «Сміттевий вігер» арт-групи «ТхТ» (Київ, фестиваль «ГогольFest-2017»). Інтерекзистенціалітет людської ситуації увиразнюється і через осмислення прикмет мережевої культури та її впливу на самоактуалізацію особистості у світі культури, що простежувалося в проєкті Степана Рябченка «Звуки тиші» (III Міжнародний музичний фестиваль Odessa Classics в Одеському музеї західного і східного мистецтва, 2017), адже саме полімедіальність дозволила митцеві пізнавати в діалозі межі людського і цифрового під час створення власного світу. Схожий підхід можна помітити і в серіях «Комп'ютерні віруси» (2008) і «Тіні» (2011) цього митця. Проблематизація зв'язку між тілесністю, полімедіальністю і технічним вийшла на перший план і в генеративній інсталяції In[ter]sect у рамках медіа-проєкту Євгена Ващенко V4W.ENKO (Мала галерея Мистецького Арсеналу, 2017), коли за допомогою програми Max/MSP та технології NeuroSky митець творив площину цифрового сну і використовував мозкові хвилі

глядача для контролю коду роботизованої композиції з абстрактних форм. Така медіамистецька практика дозволила здійснювати багаторазову медіацію, накладати медіальності одна на одну і досліджувати нові можливості комунікації.

Висновки. Називаючи наше сьогодні «добом непевності», Зігмунт Бауман [1] мимовільно настановує нас на думку, що наш час сповнений можливостей нового пізнання людського, причому часто саме в мистецтві інтенсифікуються довіра до персонального прожитого досвіду, самоактуалізації і самоперевернення. Соціокультурний потенціал має не лише актуальне українське медіамистецтво, але й використання медіа різних поколінь у мультимедійних діях, електронній академічній і неакадемічній музиці, експериментальному театрі, котрі водночас є і спробами творення нових форм комунікації. Акцентування на діалозі медіальностей у мистецьких практиках відіграє у них вирішальну роль, а полімедіальність дозволяє митцям, глядачам і слухачам наново відкривати можливості мистецтва як форми пізнання.

Література

1. Бауман З. Паинні часи: життя в добу непевності / Пер. з англ. Київ: Критика, 2013. 176 с.
2. Бурлака В. Перевірка реальності — постмедійний реалізм у творчості сучасних українських митців // Сучасне мистецтво. 2005. Вип. 2. С. 20–30.
3. Вайбель П. Медіаискусство: от симуляции к стимуляции / Пер. с англ. К. Бандуровского // Логос. 2015. № 4. С. 135–162.
4. Грау О. Фантасмагорическое визуальное колдовство XVIII столетия и его жизнь в медиаискусстве / Пер. с нем. М. Степанова // Международнй журнал исследований культуры. 2012. № 1. С. 101–110.
5. Дрик О. Медіа-мистецтво як ліки від технофобії // ART UKRAINE. 2011. № 5. URL: <http://artukraine.com.ua/a/media-iskusstvo-kak-lekarstvo-ot-tehnofobii> (дата звернення: 13.06.2019).
6. Левченко О. Г. Постнекласичні парадигми видовищних мистецтв. Театр та мережа // Totallogy–XXI. Постнекласичні дослідження. Київ: ЦГО НАН України. 2008. № 19. С. 83–107.
7. Петренко Д. М. Трансверсальна антропологія медіа / Автореф. дис. ... д-ра філософ. наук: 09.00.04 — філософська антропологія, філософія культури. Харків: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2017. 29 с.
8. Пруденко Я. Д. Мистецтво новітніх технологій — нова художня реальність // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Чернігів: ЧОПУ, 2010. Вип. 75. С. 178–182.
9. Пруденко Я. Д. Інституціоналізація українського медіа мистецтва (від початку 90-х рр. до сьогодні) // Культурологічна думка: Щорічник наукових праць. Київ: Інститут культурології Національної академії мистецтв України, 2011. Вип. 4. С. 159–165.
10. Ракунова І. Н. Новые композиторские технологии: Творчество Аллы Загайкевич. Киев: Феникс, 2010. 208 с.
11. Соловйов О. Турбулентні шлюзи: Зб. ст. / Інститут проблем сучасного мистецтва АМУ. Київ: Інтертехнологія, 2006. С. 107–115.
12. Чепелик О. В. Взаємодія архітектурних просторів, сучасного мистецтва та новітніх технологій, або Мультимедійна утопія / Інститут проблем сучасного мистецтва АМУ. Київ: Хімджест, 2009. 272 с.

References

1. Bauman Z. Plynni chasy: zhyttia v dobu nepevnosti / Per. z anh. Kyiv: Krytyka, 2013. 176 s.
2. Burlaka V. Perevirka realnosti — postmediinyi realizm u tvorchoosti suchasnykh ukrainskykh myttsiv // Suchasne mystetstvo. 2005. Vyp. 2. S. 20–30.
3. Vaybel P. Mediaiskusstvo: ot simulyatsii k stimulyatsii / Per. s angl. K. Bandurovskogo // Logos. 2015. # 4. S. 135–162.
4. Grau O. Fantasmagoricheskoe vizualnoe koldovstvo XVIII stoletiya i ego zhizn v mediaiskusstve / Per. s nem. M. Stepanova // Mezhdunarodnyy zhurnal issledovaniy kulturyi. 2012. # 1. S. 101–110.
5. Drik O. Media-mystetstvo yak liky vid tekhnofobii // ART UKRAINE. 2011. # 5. URL: <http://artukraine.com.ua/a/media-iskusstvo-kak-lekarstvo-ot-tehnofobii> (access date: 06.13.2019).
6. Levchenko O. H. Postneklasychni paradyhmy vydovyshchnykh mystetstv. Teatr ta merezha // Totallogy–XXI. Postneklasychni doslidzhennia. Kyiv: TsHO NAN Ukrainy. 2008. # 19. S. 83–107.
7. Petrenko D. M. Transversalna antropohiia media / Avtoref. dys. ... d-ra filosof. nauk za spetsialnistiu 09.00.04 — filosofska antropohiia, filosofia kultury. Kharkiv: Kharkivskiy natsionalnyi universytet imeni V. N. Karazina, 2017. 29 s.
8. Prudenko Ya. D. Mystetstvo novitnikh tekhnolohii — nova khudozhnia realnist // Visnyk Chernihivskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni T. H. Shevchenka. Chernihiv: ChOPU, 2010. Vyp. 75. S. 178–182.
9. Prudenko Ya. D. Instytutsializatsiia ukrainskoho media mystetstva (vid pochatku 90-kh rr. do sohodni) // Kulturolohichna dumka: Shchorichnyk naukovykh prats. Kyiv: Instytut kulturolohii Natsionalnoi akademii mystetstv Ukrainy, 2011. # 4. S. 159–165.
10. Rakunova I. N. Novyie kompozitorskie tehnologii: Tvorchestvo Allyi Zagaykevich. Kiev: Feniks, 2010. 208 s.
11. Soloviov O. Turbulentni shliuzy: Zb. st. / Instytut problem suchasnoho mystetstva AMU. Kyiv: Intertekhnolohiia, 2006. S. 107–115.
12. Chepelyk O. V. Vzaiemodiia arkhitekturnykh prostoriv, suchasnoho mystetstva ta novitnikh tekhnolohii, abo Multymediina utopiia / Instytut problem suchasnoho mystetstva AMU. Kyiv: Khimdzhest, 2009. 272 s.

Dobronosova Yu.

Polymediality of Experience and Communication in Contemporary Practices of Ukrainian Media Art, Theater and Music

Abstract. The author examines the media art practices of contemporary Ukrainian media art, theater and music as a space of anthropological experiments; she concludes that the polymediality in the projects of contemporary Ukrainian media artists, directors and composers allows to comprehend transformations of communication in the culture of mediavariety. The significant themes of contemporary Ukrainian theatre are revealed, being subduing a man to the network communications as a digital agent, compensating for the lack of subjective integrity through intensifying network contacts, and dialogue between contemporary media and retro media.

Keywords: media, mediavariety, polymediality, communication, media art practices.

Доброносова Ю. Д.

Полимедіальність опыта и комунікація в сучасних практиках українського медіаискусства, театру и музики

Аннотация. Рассмотрены практики современного украинского медиаискусства как пространство антропологических экспериментов. Сделан вывод о том, что полимедіальность в проектах современных украинских медиахудожников, режиссеров и композиторов позволяет осмысливать трансформации коммуникации в культуре медиаразнообразия. Выявлены важные темы современного украинского театра, среди которых: подчинение человека как цифрового агента мультимедийным сетевым коммуникациям, компенсация недостатка собственной субъективной целостности за счет интенсификации сетевых контактов, диалог между актуальными медиа и ретро-медиа.

Ключевые слова: медиа, медиаразнообразия, полимедіальность, коммуникация, практики медиаискусства.

Стаття надійшла до редакції 12.07.2019